

سالنمای

سال ۱۳۸۷ ایرانی

(مبدأ هجری خورشیدی)

۳۷۳۳ مبدأ اندازه‌گیری گاهشماری ایرانی

۱۴۳۰-۱۴۲۹ هجری قمری

۲۰۰۹-۲۰۰۸ میلادی

رضا مرادی غیاث آبادی

www.ghiasabadi.com

همراه با

راه‌های زمان جشن‌های ملی ایران باستان

برای آگاهی بیشتر در این باره بنگرید به کتاب:

جشن‌ها و گردهمایی‌های ملی ایران باستان

از همین نگارنده، چاپ دوم، ۱۳۸۶

ارمغان باد سالی خوش و خرم به همه

سرزمین های ایرانی

اوستا، تشریح یشت

پاسارگاد، بهار ۱۳۸۶

لحظه تحویل سال نو ایرانی

ساعت ۹ و ۱۵ دقیقه و ۱۲ ثانیه بامداد
روز پنج‌شنبه، یکم فروردین‌ماه ۱۳۸۷
برابر با ۱۲ ربیع‌الاول ۱۴۲۹ هجری قمری و
۲۰ مارس ۲۰۰۸ میلادی
بر مبنای طول سال اعتدالی گاهشماری ایرانی
(بنگنید به پیوست پایان سالما)

شورای مرکز تقویم مؤسسه ژئوفیزیک در تقویم رسمی کشور،
لحظه تحویل سال را بر مبنای طول سال متغیر
ساعت ۹ و ۱۸ دقیقه و ۱۹ ثانیه بامداد
روز پنج‌شنبه، یکم فروردین‌ماه ۱۳۸۷ اعلام کرده است.

March 2008

ربيع الاول ١٤٢٩

فروردين ١٣٨٧

Thursday 20

١٢

١

پنجشنبه

جشن نوروز / جشن سال نو تعطيل

Friday

21

١٣

٢

آدینه

تعطيل

نوروز.

March 2008 ربيع الاول ۱۴۲۹ فروردین ۱۳۸۷

Saturday 22 ۱۴ ۳ شنبه
جشن نخستین شنبه سال تعطیل

نوروز

Sunday 23 ۱۵ ۴ یکشنبه
تعطیل

نوروز

Monday 24 ۱۶ ۵ دوشنبه

Tuesday 25 ۱۷ ۶ سه‌شنبه
روز امید/ روز شادباش نویسی تعطیل

زادروز پیامبر اسلام و امام جعفر صادق

Wednesday 26 ۱۸ ۷ چهارشنبه
جشن نخستین چارشنبه سال

Thursday 27 ۱۹ ۸ پنجشنبه

Friday 28 ۲۰ ۹ آدینه

March 2008 ربيع الاول ۱۴۲۹ فروردین ۱۳۸۷

Saturday 29 ۲۱ ۱۰ شنبه
جشن آبگناه

Sunday 30 ۲۲ ۱۱ یکشنبه

Monday 31 ۲۳ ۱۲ دوشنبه
تعطیل

روز جمهوری اسلامی ایران

Tuesday April ۲۴ ۱۳ سه‌شنبه
جشن سیزده‌بدر تعطیل

Wednesday 2 ۲۵ ۱۴ چهارشنبه

Thursday 3 ۲۶ ۱۵ پنج‌شنبه

Friday 4 ۲۷ ۱۶ آدینه

فروردین ۱۳۸۷ ربيع الاول ۱۴۲۹ April 2008

شنبه ۱۷ ۲۸ 5 Saturday

سروش روز جشن سروشگان

یکشنبه ۱۸ ۲۹ 6 Sunday

دوشنبه ۱۹ ۳۰ 7 Monday

فروردین روز جشن فروردینگان

سه شنبه ۲۰ ربيع الثاني 8 Tuesday

چهارشنبه ۲۱ ۲ 9 Wednesday

پنجشنبه ۲۲ ۳ 10 Thursday

آدینه ۲۳ ۴ 11 Friday

April 2008 ربيع الثاني ١٤٢٩ فروردین ١٣٨٧

Saturday 12 ٥ ٢٤ شنبه

Sunday 13 ٦ ٢٥ یکشنبه

Monday 14 ٧ ٢٦ دوشنبه

Tuesday 15 ٨ ٢٧ سه‌شنبه

Wednesday 16 ٩ ٢٨ چهارشنبه

Thursday 17 ١٠ ٢٩ پنجشنبه

Friday 18 ١١ ٣٠ آدینه

فروردین ۱۳۸۷ ربیع الثانی ۱۴۲۹ April 2008

Saturday 19 ۱۲ ۳۱ شنبه

Sunday 20 ۱۳ اردیبهشت یکشنبه

Monday 21 ۱۴ ۲ دوشنبه
جشن گیاه‌آوری

Tuesday 22 ۱۵ ۳ سه‌شنبه
اردیبهشت‌روز، جشن اردیبهشتگان

Wednesday 23 ۱۶ ۴ چهارشنبه

Thursday 24 ۱۷ ۵ پنجشنبه

Friday 25 ۱۸ ۶ آدینه

April 2008 ربيع الثاني ١٤٢٩ اردیبهشت ١٣٨٧

Saturday 26 ١٩ ٧ شنبه

Sunday 27 ٢٠ ٨ یکشنبه

Monday 28 ٢١ ٩ دوشنبه

Tuesday 29 ٢٢ ١٠ سه‌شنبه
جشن چهلم نوروز

Wednesday 30 ٢٣ ١١ چهارشنبه

Thursday May ٢٤ ١٢ پنجشنبه

روز جهانی کار و کارگر

Friday 2 ٢٥ ١٣ آدینه

May 2008 اردیبهشت ۱۳۸۷ ربيع الثاني ۱۴۲۹

Saturday 3 ۲۶ ۱۴ شنبه

Sunday 4 ۲۷ ۱۵ یکشنبه

گاهنبار میدیوژرم، جشن میانه بهار، جشن بهارید، روز پیام آوری زرتشت

Monday 5 ۲۸ ۱۶ دوشنبه

Tuesday 6 ۲۹ ۱۷ سه‌شنبه

Wednesday 7 جمادی الاول ۱۸ چهارشنبه

Thursday 8 ۲ ۱۹ پنجشنبه

Friday 9 ۳ ۲۰ آدینه

May 2008 اردیبهشت ۱۳۸۷ جمادی الاول ۱۴۲۹

Saturday 10 ۴ ۲۱ شنبه

Sunday 11 ۵ ۲۲ یکشنبه

Monday 12 ۶ ۲۳ دوشنبه

Tuesday 13 ۷ ۲۴ سهشنبه

Wednesday 14 ۸ ۲۵ چهارشنبه

Thursday 15 ۹ ۲۶ پنجشنبه

Friday 16 ۱۰ ۲۷ آدینه

May 2008 اردیبهشت ۱۳۸۷ جمادی الاول ۱۴۲۹

Saturday 17 ۱۱ ۲۸ شنبه

Sunday 18 ۱۲ ۲۹ یکشنبه

Monday 19 ۱۳ ۳۰ دوشنبه

Tuesday 20 ۱۴ ۳۱ سهشنبه

Wednesday 21 ۱۵ چهارشنبه خرداد
ارغاسوان. جشن گرما

Thursday 22 ۱۶ ۲ پنجشنبه

Friday 23 ۱۷ ۳ آدینه

May 2008 جمادی الاول ۱۴۲۹ خرداد ۱۳۸۷

Saturday 24 ۱۸ ۴ شنبه

Sunday 25 ۱۹ ۵ یکشنبه

Monday 26 ۲۰ ۶ دوشنبه
خردادروز جشن خردادگان

Tuesday 27 ۲۱ ۷ سهشنبه

Wednesday 28 ۲۲ ۸ چهارشنبه

Thursday 29 ۲۳ ۹ پنجشنبه

Friday 30 ۲۴ ۱۰ آدینه

May 2008 جمادی الاول ۱۴۲۹ خرداد ۱۳۸۷

Saturday 31 ۲۵ ۱۱ شنبه

Sunday June ۲۶ ۱۲ یکشنبه

Monday 2 ۲۷ ۱۳ دوشنبه

Tuesday 3 ۲۸ ۱۴ سهشنبه

تعطیل

درگذشت آیتاله خمینی، رهبر انقلاب اسلامی

Wednesday 4 ۲۹ ۱۵ چهارشنبه

تعطیل

قیام بانزده خرداد

Thursday 5 جمادی الثانی ۱۶ پنجشنبه

Friday 6 ۲ ۱۷ آدینه

June 2008 خرداد ۱۳۸۷ جمادی‌الثانی ۱۴۲۹

Saturday 7 ۳ ۱۸ شنبه

تعطیل

شهادت حضرت فاطمه زهرا

Sunday 8 ۴ ۱۹ یکشنبه

Monday 9 ۵ ۲۰ دوشنبه

Tuesday 10 ۶ ۲۱ سه‌شنبه

Wednesday 11 ۷ ۲۲ چهارشنبه

Thursday 12 ۸ ۲۳ پنجشنبه

Friday 13 ۹ ۲۴ آدینه

June 2008 خرداد ۱۳۸۷ جمادی‌الثانی ۱۴۲۹

Saturday 14 ۱۰ ۲۵ شنبه

Sunday 15 ۱۱ ۲۶ یکشنبه

Monday 16 ۱۲ ۲۷ دوشنبه

Tuesday 17 ۱۳ ۲۸ سه‌شنبه

Wednesday 18 ۱۴ ۲۹ چهارشنبه

Thursday 19 ۱۵ ۳۰ پنجشنبه

Friday 20 ۱۶ ۳۱ آدینه

دیدار طلوع خورشید در تقویم آفتابی چارنقی ناسر

June 2008 جمادی الثانی ۱۴۲۹ ۱۳۸۷ یر

Saturday 21 ۱۷ ۱ شنبه

آبپاشوتک. جشن آغاز تابستان و سال نو گاهنباری

Sunday 22 ۱۸ ۲ یکشنبه

Monday 23 ۱۹ ۳ دوشنبه

Tuesday 24 ۲۰ ۴ سهشنبه

Wednesday 25 ۲۱ ۵ چهارشنبه

Thursday 26 ۲۲ ۶ پنجشنبه

جشن نیلوفر

Friday 27 ۲۳ ۷ آدینه

June 2008 جمادی الثانی ۱۴۲۹ تیر ۱۳۸۷

Saturday 28 ۲۴ ۸ شنبه

Sunday 29 ۲۵ ۹ یکشنبه

Monday 30 ۲۶ ۱۰ دوشنبه

Tuesday July ۲۷ ۱۱ سه‌شنبه

Wednesday 2 ۲۸ ۱۲ چهارشنبه

Thursday 3 ۲۹ ۱۳ پنجشنبه
تیرروز: جشن تیرگان

Friday 4 رجب ۱۴ آدینه

July 2008 رجب ۱۴۲۹ تیر ۱۳۸۷

Saturday 5 ۲ ۱۵ شنبه
جشن خام‌خواری

Sunday 6 ۳ ۱۶ یک‌شنبه

Monday 7 ۴ ۱۷ دوشنبه

Tuesday 8 ۵ ۱۸ سه‌شنبه

Wednesday 9 ۶ ۱۹ چهارشنبه

Thursday 10 ۷ ۲۰ پنج‌شنبه

Friday 11 ۸ ۲۱ آدینه

July 2008 رجب ۱۴۲۹ تیر ۱۳۸۷

Saturday 12 ۹ ۲۲ شنبه

Sunday 13 ۱۰ ۲۳ یکشنبه

Monday 14 ۱۱ ۲۴ دوشنبه

Tuesday 15 ۱۲ ۲۵ سه‌شنبه

Wednesday 16 ۱۳ ۲۶ چهارشنبه

تعطیل

زادروز امام علی

Thursday 17 ۱۴ ۲۷ پنجشنبه

Friday 18 ۱۵ ۲۸ آدینه

July 2008 رجب ۱۴۲۹ تیر ۱۳۸۷

Saturday 19 ۱۶ ۲۹ شنبه

Sunday 20 ۱۷ ۳۰ یکشنبه

Monday 21 ۱۸ ۳۱ دوشنبه

Tuesday 22 ۱۹ مرواد سهشنبه

Wednesday 23 ۲۰ ۲ چهارشنبه

Thursday 24 ۲۱ ۳ پنجشنبه

Friday 25 ۲۲ ۴ آدینه

July 2008 مرداد ۱۳۸۷ رجب ۱۴۲۹

Saturday 26 ۲۳ ۵ شنبه

Sunday 27 ۲۴ ۶ یکشنبه

Monday 28 ۲۵ ۷ دوشنبه
مردادروز جشن مردادگان

Tuesday 29 ۲۶ ۸ سهشنبه

Wednesday 30 ۲۷ ۹ چهارشنبه
تعطیل

بیعت پیامبر اسلام

Thursday 31 ۲۸ ۱۰ پنجشنبه
جشن چله تابستان

Friday August ۲۹ ۱۱ آدینه

August 2008 مرداد ۱۳۸۷ رجب ۱۴۲۹

Saturday 2 ۳۰ ۱۲ شنبه

Sunday 3 شعبان ۱۳ یکشنبه

Monday 4 ۲ ۱۴ دوشنبه

Tuesday 5 ۳ ۱۵ سه‌شنبه
گانه‌بار میدیوشم، جشن میانه تابستان

Wednesday 6 ۴ ۱۶ چهارشنبه

Thursday 7 ۵ ۱۷ پنجشنبه

Friday 8 ۶ ۱۸ آدینه
جشن می‌خواره

August 2008 شمعان ۱۴۲۹ مرداد ۱۳۸۷

Saturday 9 ۷ ۱۹ شنبه

Sunday 10 ۸ ۲۰ یکشنبه

Monday 11 ۹ ۲۱ دوشنبه

Tuesday 12 ۱۰ ۲۲ سه‌شنبه

Wednesday 13 ۱۱ ۲۳ چهارشنبه

Thursday 14 ۱۲ ۲۴ پنجشنبه

Friday 15 ۱۳ ۲۵ آدینه

August 2008 مرداد ۱۳۸۷ شعبان ۱۴۲۹

Saturday 16 ۱۴ ۲۶ شنبه

Sunday 17 ۱۵ ۲۷ یکشنبه

تعطیل

زادروز امام قائم

Monday 18 ۱۶ ۲۸ دوشنبه

Tuesday 19 ۱۷ ۲۹ سه‌شنبه

Wednesday 20 ۱۸ ۳۰ چهارشنبه

Thursday 21 ۱۹ ۳۱ پنجشنبه

Friday 22 ۲۰ ۱ شهریور آدینه

فغدیه. جشن خنکی هوا

August 2008 شمعان ۱۴۲۹ شهریور ۱۳۸۷

Saturday 23 ۲۱ ۲ شنبه

Sunday 24 ۲۲ ۳ یکشنبه
جشن کشمیر

Monday 25 ۲۳ ۴ دوشنبه
شهریوردروز جشن شهروندان، زادروز داراب (کودش)، عروج مانی

Tuesday 26 ۲۴ ۵ سه‌شنبه

Wednesday 27 ۲۵ ۶ چهارشنبه

Thursday 28 ۲۶ ۷ پنج‌شنبه

Friday 29 ۲۷ ۸ آدینه
خزان جشن

August 2008 شمعان ۱۴۲۹ شهریور ۱۳۸۷

Saturday 30 ۲۸ ۹ شنبه

Sunday 31 ۲۹ ۱۰ یکشنبه

Monday September 30 ۳۰ ۱۱ دوشنبه

Tuesday 2 رمضان ۱۲ سه‌شنبه

Wednesday 3 ۲ ۱۳ چهارشنبه

Thursday 4 ۳ ۱۴ پنجشنبه

Friday 5 ۴ ۱۵ آدینه
بازارچسب

September 2008 ۱۴۲۹ رمضان ۱۳۸۷ شهریور

Saturday 6 ۵ ۱۶ شنبه

Sunday 7 ۶ ۱۷ یکشنبه

Monday 8 ۷ ۱۸ دوشنبه

Tuesday 9 ۸ ۱۹ سه‌شنبه

Wednesday 10 ۹ ۲۰ چهارشنبه

Thursday 11 ۱۰ ۲۱ پنجشنبه

Friday 12 ۱۱ ۲۲ آدینه

September 2008 رمضان ۱۴۲۹ شهریور ۱۳۸۷

Saturday 13 ۱۲ ۲۳ شنبه

Sunday 14 ۱۳ ۲۴ یکشنبه

Monday 15 ۱۴ ۲۵ دوشنبه

Tuesday 16 ۱۵ ۲۶ سه‌شنبه

Wednesday 17 ۱۶ ۲۷ چهارشنبه

Thursday 18 ۱۷ ۲۸ پنجشنبه

Friday 19 ۱۸ ۲۹ آدینه

September 2008 رمضان ۱۴۲۹ شهریور ۱۳۸۷

Saturday 20 ۱۹ ۳۰ شنبه

Sunday 21 ۲۰ ۳۱ یکشنبه

گاهنبار پتیه شهم، جشن پایان تابستان

Monday 22 ۲۱ مهر دوشنبه

جشن میتراکانا/ سال نوهخامنشی تعطیل

شهادت امام علی

Tuesday 23 ۲۲ ۲ سه‌شنبه

Wednesday 24 ۲۳ ۳ چهارشنبه

Thursday 25 ۲۴ ۴ پنجشنبه

Friday 26 ۲۵ ۵ آدینه

September 2008 رمضان ۱۴۲۹ مهر ۱۳۸۷

Saturday 27 ۲۶ ۶ شنبه

Sunday 28 ۲۷ ۷ یکشنبه

Monday 29 ۲۸ ۸ دوشنبه

Tuesday 30 ۲۹ ۹ سه‌شنبه

Wednesday October شوال ۱۰ چهارشنبه
تعطیل

عید فطر

Thursday 2 ۲ ۱۱ پنجشنبه

Friday 3 ۳ ۱۲ آدینه

آیین فالیشویان اردهان. بازماندی از تیرگان

October 2008 شوال ۱۴۲۹ مهر ۱۳۸۷

Saturday 4 ۴ ۱۳ شنبه
تیرروز: جشن تیرروزی

Sunday 5 ۵ ۱۴ یکشنبه

Monday 6 ۶ ۱۵ دوشنبه

Tuesday 7 ۷ ۱۶ سه‌شنبه
مهرروز: جشن مهرگان

Wednesday 8 ۸ ۱۷ چهارشنبه

Thursday 9 ۹ ۱۸ پنجشنبه

Friday 10 ۱۰ ۱۹ آدینه

October 2008 شوال ۱۴۲۹ مهر ۱۳۸۷

Saturday 11 ۱۱ ۲۰ شنبه

Sunday 12 ۱۲ ۲۱ یکشنبه

دام‌دوز، جشن دام‌دوزی / جشن پیروزی کاویا و فریدون

Monday 13 ۱۳ ۲۲ دوشنبه

Tuesday 14 ۱۴ ۲۳ سه‌شنبه

Wednesday 15 ۱۵ ۲۴ چهارشنبه

Thursday 16 ۱۶ ۲۵ پنجشنبه

Friday 17 ۱۷ ۲۶ آدینه

October 2008 شوال ۱۴۲۹ مهر ۱۳۸۷

Saturday 18 ۱۸ ۲۷ شنبه

Sunday 19 ۱۹ ۲۸ یکشنبه

Monday 20 ۲۰ ۲۹ دوشنبه

Tuesday 21 ۲۱ ۳۰ سه‌شنبه

Wednesday 22 ۲۲ آبان چهارشنبه

Thursday 23 ۲۳ ۲ پنجشنبه

Friday 24 ۲۴ ۳ آدینه

October 2008 شوال ۱۴۲۹ آبان ۱۳۸۷

Saturday 25 ۲۵ ۴ شنبه

تعطیل

شهادت امام جعفر صادق

Sunday 26 ۲۶ ۵ یکشنبه

Monday 27 ۲۷ ۶ دوشنبه

Tuesday 28 ۲۸ ۷ سه‌شنبه

Wednesday 29 ۲۹ ۸ چهارشنبه

Thursday 30 ۳۰ ۹ پنجشنبه

Friday 31 ذیقعدہ ۱۰ آدینه

آبان روز جشن آبانگان

November 2008 ذی‌قعدة ۱۴۲۹ آبان ۱۳۸۷

Saturday 1 ۲ ۱۱ شنبه

Sunday 2 ۳ ۱۲ يك‌شنبه

Monday 3 ۴ ۱۳ دوشنبه

Tuesday 4 ۵ ۱۴ سه‌شنبه

Wednesday 5 ۶ ۱۵ چهارشنبه
گاهنبار ایثارم، جشن میانه پاییز

Thursday 6 ۷ ۱۶ پنج‌شنبه

Friday 7 ۸ ۱۷ آدینه

November 2008 ذی‌قعدہ ۱۴۲۹ آبان ۱۳۸۷

Saturday 8 ۹ ۱۸ شنبه

Sunday 9 ۱۰ ۱۹ یک‌شنبه

Monday 10 ۱۱ ۲۰ دوشنبه

Tuesday 11 ۱۲ ۲۱ سه‌شنبه

Wednesday 12 ۱۳ ۲۲ چهارشنبه

Thursday 13 ۱۴ ۲۳ پنج‌شنبه

Friday 14 ۱۵ ۲۴ آدینه

November 2008 ذی‌قعدة ۱۴۲۹ آبان ۱۳۸۷

Saturday 15 ۱۶ ۲۵ شنبه

Sunday 16 ۱۷ ۲۶ يك‌شنبه

Monday 17 ۱۸ ۲۷ دوشنبه

Tuesday 18 ۱۹ ۲۸ سه‌شنبه

Wednesday 19 ۲۰ ۲۹ چهارشنبه

Thursday 20 ۲۱ ۳۰ پنج‌شنبه

Friday 21 ۲۲ آذر آدینه
آذرچشمن

November 2008 ذی‌قعدة ۱۴۲۹ آذر ۱۳۸۷

Saturday 22 ۲۳ ۲ شنبه

Sunday 23 ۲۴ ۳ یک‌شنبه

Monday 24 ۲۵ ۴ دوشنبه

Tuesday 25 ۲۶ ۵ سه‌شنبه

Wednesday 26 ۲۷ ۶ چهارشنبه

Thursday 27 ۲۸ ۷ پنج‌شنبه

Friday 28 ۲۹ ۸ آدینه

November 2008 ذی‌قعدة ۱۴۲۹ آذر ۱۳۸۷

Saturday 29 ۳۰ ۹ شنبه
آذروزر جشن آذرگان

Sunday 30 ذیحجه ۱۰ یک‌شنبه

Monday December ۲ ۱۱ دوشنبه

Tuesday 2 ۳ ۱۲ سه‌شنبه

Wednesday 3 ۴ ۱۳ چهارشنبه

Thursday 4 ۵ ۱۴ پنج‌شنبه

Friday 5 ۶ ۱۵ آدینه

December 2008 ذیحجه ۱۴۲۹ آذر ۱۳۸۷

Saturday 6 ۷ ۱۶ شنبه

Sunday 7 ۸ ۱۷ یکشنبه

Monday 8 ۹ ۱۸ دوشنبه

Tuesday 9 ۱۰ ۱۹ سه‌شنبه

تعطیل

عید قربان

Wednesday 10 ۱۱ ۲۰ چهارشنبه

روز جهانی حقوق بشر.

Thursday 11 ۱۲ ۲۱ پنجشنبه

Friday 12 ۱۳ ۲۲ آدینه

December 2008 ذیحجه ۱۴۲۹ آذر ۱۳۸۷

Saturday 13 ۱۴ ۲۳ شنبه

Sunday 14 ۱۵ ۲۴ یکشنبه

Monday 15 ۱۶ ۲۵ دوشنبه

Tuesday 16 ۱۷ ۲۶ سه‌شنبه

Wednesday 17 ۱۸ ۲۷ چهارشنبه

تعطیل

عید غدیر

Thursday 18 ۱۹ ۲۸ پنجشنبه

Friday 19 ۲۰ ۲۹ آدینه

دیدار طلوع خورشید در تقویم آنتایی چارتاقی ناسر

Saturday 20 ۲۱ ۳۰ شنبه

جشن شب بلدا (چله) / گاهنبار میدارم. جشن میانه سال و پایان پاییز

Sunday 21 ۲۲ ۱ یکشنبه

جشن خرم‌روز / جشن میلاد خورشید / نخستین جشن دیگان.

Monday 22 ۲۳ ۲ دوشنبه

Tuesday 23 ۲۴ ۳ سه‌شنبه

Wednesday 24 ۲۵ ۴ چهارشنبه

Thursday 25 ۲۶ ۵ پنجشنبه

بازار جشن

Friday 26 ۲۷ ۶ آدینه

December 2008 ذیحجه ۱۴۲۹ دی ۱۳۸۷

Saturday 27 ۲۸ ۷ شنبه

Sunday 28 ۲۹ ۸ یکشنبه

دی به آذرروز دومین جشن دیگان

Monday 29 محرم ۱۴۳۰ ۹ دوشنبه

آغاز سال ۱۴۳۰ هجری قمری

Tuesday 30 ۲ ۱۰ سه‌شنبه

Wednesday 31 ۳ ۱۱ چهارشنبه

Thursday January 2009 ۴ ۱۲ پنجشنبه

آغاز سال ۲۰۰۹ میلادی

Friday 2 ۵ ۱۳ آدینه

January 2009 محرم ۱۴۳۰ دی ۱۳۸۷

Saturday 3 ۶ ۱۴ شنبه
سیرسور، جشن گیاهخواری

Sunday 4 ۷ ۱۵ یکشنبه
جشن پیکرتراشی / دی به مهرروز، سومین جشن دیگان

Monday 5 ۸ ۱۶ دوشنبه
جشن درامزبانان، جشن درفش‌ها

Tuesday 6 ۹ ۱۷ سه‌شنبه
تعطیل

تاسوما

Wednesday 7 ۱۰ ۱۸ چهارشنبه
تعطیل

ماشورا

Thursday 8 ۱۱ ۱۹ پنجشنبه

Friday 9 ۱۲ ۲۰ آدینه

January 2009 محرم ۱۴۳۰ دی ۱۳۸۷

Saturday 10 ۱۳ ۲۱ شنبه

Sunday 11 ۱۴ ۲۲ یکشنبه

Monday 12 ۱۵ ۲۳ دوشنبه
دی به دین روز چهارمین جشن دیگان

Tuesday 13 ۱۶ ۲۴ سه‌شنبه

Wednesday 14 ۱۷ ۲۵ چهارشنبه

Thursday 15 ۱۸ ۲۶ پنجشنبه

Friday 16 ۱۹ ۲۷ آدینه

January 2009 محرم ۱۴۳۰ دی ۱۳۸۷

Saturday 17 ۲۰ ۲۸ شنبه

Sunday 18 ۲۱ ۲۹ یکشنبه

Monday 19 ۲۲ ۳۰ دوشنبه

Tuesday 20 ۲۳ بهمن سه‌شنبه
ذادروز فردوسی

Wednesday 21 ۲۴ ۲ چهارشنبه
بهمن‌روز - جشن بهمنگان

Thursday 22 ۲۵ ۳ پنجشنبه

Friday 23 ۲۶ ۴ آدینه

January 2009 محرم ۱۴۳۰ بهمن ۱۳۸۷

Saturday 24 ۲۷ ۵ شنبه
جشن نوسوز

Sunday 25 ۲۸ ۶ یکشنبه

Monday 26 ۲۹ ۷ دوشنبه

Tuesday 27 ۳۰ ۸ سه‌شنبه

Wednesday 28 صفر ۹ چهارشنبه

Thursday 29 ۲ ۱۰ پنجشنبه
آبان روز، جشن سده، آتش افروزی بر بام‌ها، نمایش بازی همگانی

Friday 30 ۳ ۱۱ آدینه

January 2009 صفر ۱۴۳۰ بهمن ۱۳۸۷

Saturday 31 ۴ ۱۲ شنبه

Sunday February ۵ ۱۳ یکشنبه

Monday 2 ۶ ۱۴ دوشنبه

Tuesday 3 ۷ ۱۵ سه‌شنبه
جشن میانه زمستان

Wednesday 4 ۸ ۱۶ چهارشنبه

Thursday 5 ۹ ۱۷ پنجشنبه

Friday 6 ۱۰ ۱۸ آدینه

February 2009 صفر ۱۴۳۰ بهمن ۱۳۸۷

Saturday 7 ۱۱ ۱۹ شنبه

Sunday 8 ۱۲ ۲۰ یکشنبه

Monday 9 ۱۳ ۲۱ دوشنبه

Tuesday 10 ۱۴ ۲۲ سه‌شنبه
بادروز، جشن بادرزنی تعطیل

پیروزی انقلاب اسلامی

Wednesday 11 ۱۵ ۲۳ چهارشنبه

Thursday 12 ۱۶ ۲۴ پنجشنبه

Friday 13 ۱۷ ۲۵ آدینه

February 2009 صفر ۱۴۳۰ بهمن ۱۳۸۷

Saturday 14 ۱۸ ۲۶ شنبه

Sunday 15 ۱۹ ۲۷ یکشنبه

Monday 16 ۲۰ ۲۸ دوشنبه
تعطیل

اربعین

Tuesday 17 ۲۱ ۲۹ سه‌شنبه

Wednesday 18 ۲۲ ۳۰ چهارشنبه

Thursday 19 ۲۳ ۱ شهریور پنجشنبه
جشن اسفندی / جشن آبسالان، بهار جشن / نمایش بازی همگانی

Friday 20 ۲۴ ۲ آدینه

February 2009 صفر ۱۴۳۰ اسفند ۱۳۸۷

Saturday 21 ۲۵ ۳ شنبه

Sunday 22 ۲۶ ۴ یکشنبه

Monday 23 ۲۷ ۵ دوشنبه

اسفندروز: جشن اسفندگان، گرامیداشت زمین و بانوان / جشن بزرگان

Tuesday 24 ۲۸ ۶ سه‌شنبه

تعطیل

درگذشت پیامبر اسلام / شهادت امام حسن مجتبی

Wednesday 25 ۲۹ ۷ چهارشنبه

Thursday 26 ۳۰ ۸ پنجشنبه

تعطیل

شهادت امام رضا

Friday 27 ربیع‌الاول ۹ آدینه

February 2009 ربيع الاول ۱۴۳۰ اسفند ۱۳۸۷

Saturday 28 ۲ ۱۰ شنبه
جشن وختنگام

Sunday March ۳ ۱۱ یکشنبه

Monday 2 ۴ ۱۲ دوشنبه

Tuesday 3 ۵ ۱۳ سه‌شنبه

Wednesday 4 ۶ ۱۴ چهارشنبه

Thursday 5 ۷ ۱۵ پنجشنبه

Friday 6 ۸ ۱۶ آدینه

March 2009 ربيع الاول ١٤٣٠ اسفند ١٣٨٧

Saturday 7 ٩ ١٧ شنبه

Sunday 8 ١٠ ١٨ يكشنبه

روز جهانی زن.

Monday 9 ١١ ١٩ دوشنبه
جشن نوروز رودما

Tuesday 10 ١٢ ٢٠ سهشنبه
جشن گلستان

Wednesday 11 ١٣ ٢١ چهارشنبه

Thursday 12 ١٤ ٢٢ پنجشنبه

Friday 13 ١٥ ٢٣ آدینه

اسفند ۱۳۸۷ ربیع الاول ۱۴۳۰ March 2009

شنبه ۲۴ ۱۶ 14 Saturday

یکشنبه ۲۵ ۱۷ 15 Sunday

پایان سرایش شاهنامه تعطیل

زادروز پیامبر اسلام و امام جعفر صادق

دوشنبه ۲۶ ۱۸ 16 Monday

فروردگان

سه‌شنبه ۲۷ ۱۹ 17 Tuesday

چهارشنبه‌سوری. جشن شب چهارشنبه‌آخر

چهارشنبه ۲۸ ۲۰ 18 Wednesday

چهارشنبه‌آخر

پنج‌شنبه ۲۹ ۲۱ 19 Thursday

تعطیل

ملی شدن صنعت نفت ایران

آدینه ۳۰ ۲۲ 20 Friday

گاهنبار هَمْسَیَمَکَم. جشن پایان زمستان (در آخرین روز سال)

چکیده‌ای در باره گاهشماری جلالی

رضا مرادی غیاث آبادی

این گفتار در اصل به خواست آقای دکتر پرویز رجیبی و برای مجموعه ده جلدی تاریخ دوره اسلامی ایران به نام «سده‌های گمشده» نوشته شده است.

گاهشماری جلالی که به نام‌های «ملک‌شاهی»، «سلطانی» و «محدث» نیز نامیده می‌شود، یک نظام گاهشماری خورشیدی اعتدالی است که در زمان سلطان جلال‌الدین ملک‌شاه سلجوقی (۴۸۵ تا ۴۶۵ هجری قمری) آغاز به تنظیم شده و نام‌های گوناگون آن نیز از نام و لقب‌های ملک‌شاه برگرفته شده است.

ساختار بنیادین این گاهشماری بر مبنای سنت‌های دیرین گاهشماری‌های ایرانی و با تأکید خاص بر انطباق نوروز یا روز نخست سال با نقطه اعتدال بهاری بوده است.

گاهشماری جلالی را می‌توان نتیجه و محصول نهایی کوشش‌های بسیار دیرینه و پرسابقه ایرانیان برای دستیابی به تقویمی اعتدالی که حداکثر دقت و انطباق با تقویم طبیعی را داشته باشد، دانست. این گاهشماری، شکل نهایی و اصلاح شده گاهشماری‌های «معتضدی»، «فارسیه»، «خراجی» و

دیگر سامانه‌هایی است که در سده‌های سوم تا پنجم هجری برای تثبیت نوروز در اعتدال بهاری به کار می‌رفته‌اند و فاقد دقت کافی، و یا بدون قابلیت محاسباتی نظری برای سال‌های پیشین و پسین بوده‌اند. در آن زمان (یعنی در اواخر سده پنجم) تقویم یزدگردی نیز به دلیل فقدان کیبسه‌گیری‌های یک ماه در هر صد و بیست سال، عملاً از قاعده محاسباتی خود خارج شده؛ در حالیکه در نظام اصلی خود نیز بدون دقت کافی بوده و تا یک ماه با تقویم طبیعی دچار اختلاف می‌شده است. گاهشماری هجری خورشیدی فعلی ایران نیز ادامه همان گاهشماری جلالی است و تاکنون دقیق‌تر از آن در جهان به وجود نیامده است.

فرایند تنظیم گاهشماری جلالی و زیج پیوسته به آن که «زیج ملک شاهی» نامیده می‌شده است، در زمان ملک‌شاه سلجوقی و به احتمال تحت تأثیر وزیرش خواجه نظام‌الملک در شهر اصفهان (یا شهر ری) و با شرکت گروهی از تقویم‌شناسان مشهور آن زمان همچون «ابومظفر اسفزاری»، «ابوعباس لوکری»، «محمد بن احمد معموری»، «میمون بن نجیب واسطی» و «ابن کوشک بیهقی میاهی» به سرپرستی «عمر خیام» آغاز شد؛ در حالیکه عبدالرحمان خازنی (خدمتکار خزانه‌دار مرو) که بنا به علایق شخصی و غیر حرفه‌ای به مطالعه در تقویم می‌پرداخت، بطور مستقل در شهر مرو به محاسباتی جداگانه پرداخت و نتیجه پژوهش خود و از جمله شیوه سنجش نوروز را برای گروه خیام فرستاد. مشهور است که بخشی از محاسبات خازنی از سوی این گروه پذیرفته شده و به رسمیت شناخته شد.

مبدأ تأسیس تقویم جلالی برابر است با سال ۴۷۱ هجری قمری، ۴۴۸ یزدگردی، ۴۶۸ خراجی و ۱۰۷۹ میلادی ژولی. فاصله بین التاریخین مبدأ تقویم جلالی با مبدأ هجری قمری ۱۶۶۷۹۷ روز، با مبدأ تقویم یزدگردی ۱۶۳۱۷۳ روز، با مبدأ خراجی ۱۷۰۹۳۳ روز، با مبدأ گاهشماری میلادی ژولی ۳۹۳۸۱۳ روز و با مبدأ (سلوکی) ۵۰۷۴۹۷ روز است.

تطبیق روز نخست این تقویم یا «نوروز جلالی/ نوروز سلطانی» با نقطه اعتدال بهاری بر اساس تعریفی مشخص از طول سال متوسط اعتدالی، اصل ثابت و نهادین در گاهشماری جلالی و یکی از اهداف بنیادگزاران آن بوده است. بنا به گزارش عبدالعلی محمد بن حسن بیرجندی در «شرح سی فصل» و «شرح زیج جدید سلطانی»، خواجه نصیر طوسی در «زیج ابلخانی»، نویسنده ناشناس در «ریبع المنجمین» و الغ بیک در «زیج الغ بیک»، در این گاهشماری نه تنها طول سال با تقویم طبیعی برابری دارد، بلکه طول هر فصل نیز به دلیل کوشش برای انطباق روزهای هر ماه خورشیدی با مدت زمان توقف خورشید در برج‌های همزمان آن، با طول فصل‌های طبیعی برابری داشته و نقاط اعتدال و انقلابین درست در ابتدای هر فصل تقویم جلالی واقع می‌شوند. در نتیجه مجموع روزهای هر یک از سه‌ماه‌های نخست و دوم سال (بهار و تابستان) برابر با ۹۳ روز، مجموع روزهای سه‌ماهه سوم (پاییز) ۹۰ روز و مجموع روزهای سه‌ماهه سوم (زمستان) ۸۹ روز است که کاملاً با تقویم طبیعی برابری دارد و این ویژگی بسیار مهم و بی‌نظیر تقویم جلالی است که در دیگر تقویم‌ها دیده نمی‌شود.

در تعریف نوروز جلالی یا مبدأً آغاز سال نو می‌توان بنا به تعریف کامل و کوتاه خواجه نصیر طوسی، الغ بیک و ملا مظفر گنابادی گفت که نوروز جلالی یا سلطانی، روزی است که خورشید تا زمان عبور از نصف‌النهار محل به نقطه اعتدال بهاری رسیده باشد.

گروه خیام، روز اعتدال بهاری شش ماه پیش از هجرت (۱۹ مارس سال ۶۲۲ میلادی ژولی) را به عنوان نقطه آغاز سالشماری برگزید و از نام‌های ایرانی برای نامگذاری برابرهای ماهی دوازده برج سالنامه بهره برد.

در زمینه نظام کیبسه‌گیری در گاهشماری جلالی برای افزودن کسر سال و گزینش سال‌های ۳۶۶ روزه، منابع موجود شیوه‌های گوناگونی از تعریف طول سال و قاعده کیبسه‌گیری را به دست می‌دهند. شیوه‌های پیشنهادی یا گزارشی خواجه نصیر طوسی، عبدالرحمان خازنی، حسن بن حسین شاهنشاه سمنانی، عبدالعلی بیرجندی، میرم چلبی و قطب‌الدین شیرازی تا اندازه‌ای با یکدیگر تفاوت دارند. اما همگی آنها بر وجود کیبسه‌های خماسی که یکی دیگر از مهمترین ویژگی‌های گاهشماری جلالی است، تأکید دارند. به گمان این نگارنده و با در نظر داشتن فرض‌های بنیادین این گاهشماری در تطبیق طول سال و فصل‌ها با تقویم طبیعی و دارا بودن قابلیت محاسبات نظری برای هر سال مفروض در گذشته و آینده، شیوه یکسان ذبیح بهروز و احمد بیرشک (۶۸۳ کیبسه در یک دوره ۲۸۲۰ ساله) برغم وجود پاره‌ای انتقادهای، بهترین و کاراترین شیوه اجرای کیبسه‌های جلالی و هجری خورشیدی است.

دو یادداشت دیگر:

- بنیاد محاسباتی در هر نظام گاهشماری خورشیدی، عبارت است از یافتن تعداد (x) سال‌های برجی که همه تعداد روزهای متوسط (y) را با دقتی معین در بر می‌گیرد. ضریب مفروض این مقدار، در گاهشماری ایرانی ۰/۲۴۲۱۹۹ روز دانسته شده است.

- طول سال، مانند طول شبانروز متغیر است. همانگونه که در تقسیم شبانروز، از زمان متوسط (۲۴ ساعت کامل) استفاده می‌شود، در محاسبات تقویمی نیز طول سال متوسط بکار گرفته می‌شود. هر نظام گاهشماری خورشیدی، تعریفی خاص از طول متوسط سال و قاعده کیبسه‌گیری دارد که در گاهشماری ایرانی عبارت است از: ۳۶۵ روز و ۵ ساعت و ۴۸ دقیقه و ۴۶ ثانیه. طول متغیر سال (آنگونه که در تقویم رسمی ایران بکار می‌رود) در هیچیک از گاهشماری‌های جهان تعریف نشده و اصولاً تقویم، محصول تعریف یک نظام گاهشماری از طول متوسط سال و شیوه کیبسه‌گیری آن است. طول متغیر، کاربردی در تقویم ندارد و ارزش گاهشماری ایرانی در اندازه‌گیری دقیق طول سال متوسط تعریف‌شده آن است.

برای آگاهی بیشتر بنگرید به:

اکرمی، موسی، گاه‌شماری ایرانی، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی، ۱۳۸۰.

بهروز، ذبیح، تقویم و تاریخ در ایران، تهران، ۱۳۳۱.
بیرشک، احمد، گاهشماری ایرانی، تهران، بنیاد دانشنامه فارسی، ۱۳۷۹.

حیدری ملایری، محمد، نگاهی نو به گاهشماری ایرانی،
وبسایت شخصی (از ایشان برای انجام چندین گفتگو
در زمینه اختلاف‌نظرها در نظام کبیسه‌گیری
گاهشماری ایرانی سپاسگزارم).
تقی‌زاده، حسن، گاهشماری در ایران قدیم، تهران،
کتابخانه طهران، ۱۳۱۶.
عبدالمهی، رضا، تاریخ تاریخ در ایران، چاپ دوم، تهران،
امیرکبیر، ۱۳۷۵.
مرادی غیاث‌آبادی، راهنمای زمان جشن‌ها و
گردهمایی‌های ملی ایران باستان، ۱۳۸۴.
مرادی غیاث‌آبادی، نوروزنامه- پنجاه گفتار در زمینه
پژوهش‌های ایرانی، ۱۳۸۶.
نبئی، ابوالفضل، گاهشماری در تاریخ، تهران، سمت،
۱۳۸۱.

Richards, E. G., Mapping Time- the Calendar and its
History, Oxford, 1998.
Youshkevitch, A. P. & Rosenfeld, B. A., al-
Khayami, Dictionary of Scientific Biography, VIII,
1973.